

Protokoll fört vid pleniföredragning

Utbildnings- och kulturavdelningen
Kulturbyrån, U3

Närvarande
RH, AH-J, AH, FK, CW

Frånvarande
VT, HJ, AR

Justerat
Omedelbart

Ordförande
Minister
Roger Höglund

Föredragande
Minister
Annika Hambrudd

Protokollförare
Kulturchef
Jan-Ole Lönnblad

Nr 2

Landskapsregeringens yttrande över republikens presidents framställning till Ålands lagting om regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av Europarådets konvention om samproduktion av filmverk samt till lag om europeiska konventionen om samproduktion av filmverk.

ÅLR 2022/1126

48 U3

Beslut

Landskapsregeringen beslöt avge yttrande till lagtinget enligt bilaga 1.

Hänvisning
Er begäran BREV 6.2.2022 den 9 februari 2022

Ålands lagting

Kontaktperson
Kulturchef Jan-Ole Lönnblad

Ärende

Landskapsregeringens yttrande över republikens presidents framställning till Ålands lagting om regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av Europarådets konvention om samproduktion av filmverk samt till lag om europeiska konventionen om samproduktion av filmverk.

Landskapsregeringen översänder härmed yttrande över republikens presidents framställning RP 4/2021-2022.

Minister

Roger Höglund

Minister

Annika Hambrudd

BILAGOR

Yttrande RP 4/2021-2022

FÖR KÄNNEDOM

Enheten för rättsliga och internationella frågor

Till Ålands lagting

Landskapsregeringens yttrande

Över republikens presidents framställning till Ålands lagting om regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av Europarådets konvention om samproduktion av filmverk samt till lag till om europeiska konventionen om samproduktion av filmverk.

- Republikens presidents framställning nr 4/2021-2022

Bakgrund

Ålands lagting har den 9 februari 2022 begärt ett yttrande från Ålands landskapsregering över republikens presidents framställning till Ålands lagting om regeringens proposition till riksdagen med förslag till godkännande och sättande i kraft av Europarådets konvention om samproduktion av filmverk, samt till lag om europeiska konventionen om samproduktion av filmverk. Landskapsregeringen har tidigare lämnat ett utlåtande i ärendet 2020 till undervisnings- och kulturministeriet (ÅLR 2020/4570).

Konventionens syfte är att genom olika åtgärder främja internationell gemenskap genom filmskapande. Genom samproduktioner möjliggörs utbyte och utveckling av kompetenser, samt större möjligheter till finansiering och distribution av filmverk. Det kan konstateras att detta ärende i första hand handlar om en reviderad version av en konvention från 1992 om samproduktion av filmverk. Europarådet godkände den reviderade versionen den 30 januari 2017. Ungefär hälften av rådets medlemsländer hade godkänt den reviderade versionen år 2021, men så länge inte samtliga medlemmar har godkänt den kommer originalkonventionen fortsättningsvis att vara i kraft, parallellt med den nya versionen. Filmbolag i länder som ännu inte har godkänt den reviderade konventionen från 2017 använder den gamla konventionen vid uppgörande av samproduktionsavtal.

Propositionens syfte är att inhämta riksdagens godkännande av i kraftsättandet av konventionen i Finland. Dessutom innehåller propositionen förslag om att både originalkonventionen och den reviderade versionen lyfts till lagnivå. Originalversionen har hittills stadgats genom förordning.

I ovannämnda yttrande från landskapsregeringen från 2020 konstateras att Åland enligt 18 § 1 mom. 14 punkten i Självstyrelselag (1991:71) för Åland har behörighet att avgöra kulturfrågor. Det innebär att i den nu reviderade konventionen även landskapsregeringen ska stå som myndighet på den lista som varje nation åläggs att sända till Europarådets generalsekretariat enligt konventionens Artikel 5. Detta under förutsättning att Ålands lagting godkänner ett i kraftsättande av konventionen på Åland. Utlåtandet år 2020 till ministeriet var i övrigt positivt på ett generellt plan till en revidering och utvidgning av filmkonventionen.

Den ursprungliga konventionen om samproduktion av filmverk från 1992 har haft en stor betydelse för filmproduktion i Europa. Den har skapat en

regleringsgrund för multilaterala samproduktioner och för samarbetet inom filmbranschen. Konventionen har inte bara främjat flera staters möjligheter att medverka i större produktioner, den har också bidragit till att stora, kostsamma produktioner har kunnat förverkligas.

Sedan den ursprungliga europeiska konventionen antogs 1992 har det skett stora förändringar inom filmbranschen beträffande teknisk utveckling inom produktion, nya distributionskanaler och en utveckling av stöd till filmproduktioner. Därför har Europarådet sett det nödvändigt att uppdatera konventionen så att den är ändamålsenlig även framöver.

Till det viktigaste *innehållet i konventionen* hör finansieringen. Minimibidraget av en medverkande part i en samproduktion får inte understiga 5 procent och inte överstiga 80 procent av de totala produktionskostnaderna. I originalkonventionen var motsvarande procent 10 respektive 70. Som en procentjämförelse kan nämnas att produktionen av den nya filmen om Stormskärs Maja får en medfinansiering på cirka 7 procent från Åland (300 000 euro) Den sänkta minimigränsen för stöd är avsedd att underlätta för mindre parter att medverka till finansieringen i en multilateral produktion. En stats medverkan i en samproduktion kan inkludera såväl privat som offentlig finansiering.

Alla berörda parter (stater som har godkänt konventionen) ska på ett nationellt plan godkänna en planerad multilateral samproduktion innan den får status som officiell samproduktion. Förfarandet inkluderar samråd med övriga berörda parter. När parterna har godkänt den aktuella produktionen samma status som nationella produktioner och kan stödas med nationella filmmedel. I riket är det Finlands filmstiftelse som handhar sådana ansökningar, och på Åland - såvida lagtinget ger sitt bifall till den reviderade konvention - är det landskapsregeringen. Förutom nationellt stöd har en godkänd samproduktion - ”officiellt samproducerat filmverk” som konventionen benämner ett sådant verk - möjlighet till stöd ur Europarådets fond Eurimages.

Till godkännandet av en samproduktion följer att varje part underlättar för produktionen gällande praktiska frågor, såsom till exempel inresa för filmteam, arbetstillstånd och eventuella tullärenden.

De filmbolag som ingår avtal i enlighet med konventionen förväntas bidra till produktionen med behövliga kompetenser enligt fördelningen av det stöd som beviljas produktionen i respektive bolags hemland. Bilateral produktioner kan godkännas under vissa omständigheter, men huvudsakligen reglerar konventionen multilaterala produktioner. Likaså hör enbart finansiella stöd, utan ett medverkande filmbolag, till möjliga undantag på vissa villkor.

Det kan noteras att Ålands lagting av allt att döma inte hade tillfälle att behandla den ursprungliga konventionen när den trädde i kraft i riket 1995 och konventionen har inte gällt på Åland. I presidentens framställning är förslaget att lagtinget godkänner såväl lagen om ikraftträdande av den ursprungliga konventionen som den reviderade konventionen.

Ur åländskt perspektiv har ett godkännande av konventionen om samproducerade filmverk inte någon direkt praktiskt konsekvens för närvarande. Detta eftersom det inte finns något filmbolag som har den kapacitet som enligt konventionen krävs för att ingå i multilaterala produktioner.

Däremot kan konstateras att antalet professionellt verksamma inom framför allt teknik, men även professionella skådespelare, sakta ökar i antalet i landskapet. Det är därför inte omöjligt att det på lite längre sikt kan finnas ett etablerat bolag med tillräcklig kompetens för större internationella samarbeten. Hur en delfinansiering från den åländska privata sektorn kommer att utvecklas är dock osäker. Under de cirka tolv år sedan landskapets filmsatsning startade har den offentliga finansieringen dominerat.

Landskapsregeringen har under beredningen av detta yttrande varit i kontakt med undervisnings- och kulturministeriet som konstaterar följande, i det fall lagtinget **inte** omfattar konventionen:

”Bestämmelser om konventionernas territoriella tillämpningsområde finns i artikel 19 i den europeiska konventionen och i artikel 21 i den reviderade konventionen. När den reviderade konventionen har godkänts i Finland, kan Finland avge en förklaring om konventionens territoriella tillämpningsområde och meddela att konventionen inte tillämpas i landskapet Åland. Förklaringen om det regionala tillämpningsområdet kan ändras när som helst senare.”

Den sista meningen ovan medger en flexibilitet som även kan tillåter att Åland kan dra sig ur konventionen.

Som nämnades har landskapsregeringen prioriterat en satsning på gästande filmproduktioner under drygt tio år, och särskilt under de senaste åren har satsningen tagit fart i och med anställandet av en filmkommissionär. Ett ikraftträdande av Europarådets konvention på Åland kan på sikt öka möjligheterna att stora internationella samproduktioner och kan därför ses som ett steg i utvecklingen av denna satsning.

Det kan konstateras att man i Finland har gjort bedömningen att artiklarna 4 och 6 i konventionen indirekt påverkar tillämpningen av Lagen om statlig finansiering för främjande av filmkulturen (FFS1174/2018) och Statsrådets förordning om kompensation för audiovisuella produktioner (1138/2020). Således ska konventionen sättas i kraft genom lag. I övrigt förutsätter konventionen inga ändringar i statlig lagstiftning.

I den åländska lagstiftningen nämner Finanslagen (ÅFS 2012:69) endast allmänna bestämmelser om budgetering och i 23 § en allmänt formulerad bestämmelse där det anges att landskapets tillgångar ska användas på ett sätt som är till nytta för samhället. Dock omfattar 23 § en förordningsfullmakt för att utfärda närmare bestämmelser om användningen av landskapets tillgångar genom landskapsförordning. Denna fullmakt har inte använts.

Det finns inte heller någon explicit lag för filmunderstöd på Åland. Förutom finanslagen är 2 § 1 mom. i landskapslagen om Ålands kulturdelegation enligt vilken kulturdelegationen i enlighet med rambudget som fastställts av lagtinget och därtill hörande motiveringar för landskapets kultursektor samt i enlighet med landskapsregeringens kulturpolitiska riktlinjer och särskilda instruktioner ska fatta beslut i kulturfrågor. Vad gäller behörig myndighet har redan konstaterats ovan att den uppgiften hör till landskapsregeringen med stöd av landskapslagen (1975:58) om ärendenas handläggning i landskapsregeringen och vidare kan kulturdelegationen handlägga kulturfrågor med stöd av 2 § i LL om kulturdelegation.

Landskapsregeringens anser att strävan bör vara att reglera filmstödet i lag på motsvarande sätt som i den statliga lagstiftningen.

Med dessa synpunkter anser landskapsregeringen att lagtinget kan godkänna att konventionen sätts i kraft i landskapet.

Mariehamn den 21 april 2022

Minister

Roger Höglund

Minister

Annika Hambrudd